

Dorit Myltoft (RV):

Skal man forklare en udlænding, hvad en højskole er, bliver man ofte mødt med vantro tvivlen, og hoveddytende bliver der spurgt: Betaler staten virkelig penge uden at stille krav om, at eleverne skal lære noget bestemt og erhverve en kompetence? Men sådan er det, og netop deri ligger det værdifulde, der også har virket inspirerende ude i verden.

En kongstanke hos Grundtvig var, at skulle almuen blive et folk, skulle der folkelig oplysning til, og forskellen mellem en almue og et folk er, at et folk er myndigt, dvs. kan forvalte et folkestyre. Folkestyre og folkelig oplysning er hinandens forudsætninger. Med denne lov løfter vi en historisk arv, og jeg vedgår gerne arv og gæld i denne sag.

Loven drejer sig om andet end folkehøjskoler, men fælles for de nævnte skoleformer er, at det er kostskoler, hvor der tilbydes både undervisning og samvær, og hvor hovedsigtet er folkelig oplysning. Sæt to skolefolk sammen, bed dem forklare, hvad ordene betyder, og de demonstrerer på bedste vis, hvad det reelt er. Det er en flot formålsparagraf, men så sandelig også forpligtende. Det Radikale Venstre er tilfreds med, at formålet er fælles for de forskellige skoleformer.

Til skoleformerne afsættes rammebeløb på finansloven, og dette lovforslag angiver, hvorledes pengene fordeles mellem skolerne. Driftstilskuddet deles i en skoletilskudspulje og en taxametertilskudspulje, der er afhængig af årselevtallet.

Det er ligesom de øvrige tilskudsordninger i loven meget tekniske beregninger, men et gode er det, at skolerne får udbetalt driftstilskuddet før finansåret, sådan at skolerne har langt bedre muligheder for en ordentlig og realistisk budgetlægning.

Staten betaler altså og stiller i grunden kun krav på ganske få områder, for at man bliver tilskudsberettiget eller får del i tilskuddene, og jeg vil blot nævne et par af dem ganske kort.

For at fastholde, at der er tale om kostskoler, kan dagelever kun udgøre en mindre del, som dog er hævet fra 10 til 15 pct. Dermed tilgodeses voksne mennesker med familier, mennesker, som måske ellers ikke ville have mulighed for sådan et skoleophold, men særpræget ved netop kostskolen skal der værnes om. Kravet om 24 årselever kan begrundes med, at der

skal være et vist mindsteantal elever for at skabe et godt pædagogisk og socialt miljø.

Lovforslagets bestemmelser om specialundervisning hilses med tilfredshed.

Som det sidste vil jeg nævne bestemmelser om skolekredsrepræsentantskab og bestyrelsens sammensætning. Det er mange offentlige penge, som de forskellige bestyrelser skal forvalte, og med al respekt for de enkelte skolars historiske traditioner så jeg gerne, at det var synligt, hvem der stod bag skolerne, og hvordan reglerne er for valg af bestyrelsesmedlemmer. Som lovforslaget foreligger, er der taget hensyn til nogle eksisterende skoler med andre traditioner, således at krav om skolekredsrepræsentantskab kun gælder for de skoler, der allerede har det, samt for nye skoler. Jeg så gerne, at skolerne som det mindste frivilligt accepterede denne form for repræsentativt demokrati, som tanken bag lovens bestemmelser er udtryk for.

Det Radikale Venstre er tilfreds med det foreliggende lovforslag og anbefaler det til en hurtig udvalgsbehandling.

Merethe Due Jensen (KRF):

Dette lovforslag om folkehøjskoler er noget af det værdifulde arvegods fra den forrige regering. En væsentlig forbedring, som jeg gerne vil fremhæve her, er, at der sikres de svage elever, at der skal ydes elever på efterskoler pædagogisk/psykologisk rådgivning.

Når det drejer sig om bestyrelsens sammensætning, er vi i Kristeligt Folkeparti særlig glade for, at kravet om en lokal skolekreds som eneste mulige instans bag skolebestyrelsen er ændret, så det forslag, der ligger nu, går ud på, at skolekreds og repræsentantskab står bag, så magten ikke bare ligger hos en snæver skolekreds, som ikke nødvendigvis føler sig ansvarlig over for græsrodderne. Den decentrale struktur sikrer kontakt med græsrodderne over hele landet, dvs. både skolerne, kunderne og det idémæssige bagland. Nu er der med det nye forslag givet demokratiet gode vilkår og den idébaserede skole bedre livsbetingelser, og det er godt for demokratiet og åndsfriheden.

Ved førstebehandling af forslaget den 17. november 1992 sagde Kristeligt Folkepartis ordfører, hr. Lysholm Christensen, at mindstekravet om 24 årselever ikke var rimeligt, og da jeg gik forhandlingerne igennem, så jeg da og